

ÎN LOC DE PREFATĂ...

Zece nevoi umane de care educația ar trebui să țină seama

Solomon Marcus

Avem cele zece porunci. In complementaritate cu ele, propun zece nevoi umane.

Ele își au rădăcinile în copilărie.

Ar fi trebuit să facă obiectul educației și învățării, la toate vârstele.

Dar nu prea se întâmplă acest lucru.

Poate ne aude cineva, acum, la acest moment al unui nou început.

1. Nevoia de a da un sens vieții, la nivel elementar

Măcar o dată pe zi savurează faptul că respire, că privești cerul și pământul; că te miști ; trăiește-le ca mari evenimente. Bucură-te că ai schimbat un zâmbet cu un copil care a trecut pe lângă ține.

Toate acestea să-ți fie suficiente pentru a simți că viață are un sens, că merită să fie trăită, că este un dar pentru care cei care te-au adus pe lume și te-au crescut au dreptul la iubirea și recunoștința ta.

2. Nevoia de îmborsărire

Dar respirația și mișcarea sunt cu noi tot timpul. Există riscul, tentația ca ele să devină rutină, să nu le acordăm nicio atenție, cum de fapt se și întâmplă în general. Rutina nu poate și nu trebuie eliminată total, o mare parte a comportamentului nostru urmează reguli precise, ce țin de civilizație. Problema este de a reduce rutina la minimum necesar, de a nu deveni sclavul ei, cum se întâmplă din păcate frecvent. Așa cum avem grijă zilnic să ne îmborsărim corpul prin odihnă, prin mișcare și prin folosirea apei și săpunului, avem nevoie și de o îmborsărire a minții, a simțurilor, a sufletului nostru. Să ne trezim în fiecare dimineață capabili de a arunca o privire proaspătă asupra lumii, cu dispoziția unui nou început, cu o limpezire a simțurilor și a gândurilor; într-un anume sens, să recăpătăm, să recuperăm candoarea copilăriei. **2. Nevoia de întrebare și de mirare**

Eram în copilărie într-o permanentă stare interogativă, de curiozitate, de mirare, de extaz în fața spectacolului naturii și al lumii, al propriei mele ființe. Pentru a da un singur exemplu, sunt de a dreptul fermecat de năzdrăvăniile creierului meu, în materie de memorie și de imaginație. În fiecare seară, când mă las pradă somnului, mă întreb ce călătorii neașteptate îmi vor oferi visele din noaptea respectivă. Starea de mirare, de extaz mi-a alimentat totdeauna pofta de viață, a fost mereu o sursă de energie. Atunci când sunt întrebat: de ce trăiești? îi răspund: pentru a mă mira. De prea multe ori, școala, în loc să întrețină și să dezvolte această nevoie, o anihilează. Dar dacă nu ne menținem starea de curiozitate, de mirare, de dorința de a înțelege lumea, nu doar de a o înregistra, atunci nu ne putem forma capacitatea de problematizare, de identificare a aspectelor neelucidate, nu putem sesiza amploarea și natura ignoranței noastre.

3. Nevoia de îndoială și de suspiciune

Ce poate fi mai uman decât ezitarea, nehotărârea, nedumerirea? Pentru Rene Descartes, starea de îndoială este semnul clar al naturii gânditoare a ființei umane. /.../ Educatorii, profesorii ar trebui să fie primii care să recomande, să stimuleze această atitudine la elevi, la studenți, să le spună acestora:

« Cel mai clar semn de respect pe care mi-l puteți arată este să-mi acordați atenție, dar să nu acceptați nimic din ceea ce va spun înainte că spiritul vostru critic să va asigure de adevărul și de interesul spuselor mele ; dacă nu mă înțelegeți, să nu mă lăsați să trec mai departe, să-mi cereți să fiu mai clar; dacă vi se pare că nu am dreptate, să vă manifestați argumentat dezacordul ». O atitudine similară se cuvine a fi adoptată față de litera tipărită, din manuale sau din

orice alt loc. Omul de la catedră nu trebuie să pozeze într-un a toate știutor, este normal că uneori să se spună celor pe care-i instruește : « nu știu », « nu înțeleg nici eu » ; iar atunci când cineva din banca îi corectează o scăpare, o greșeală, să-i mulțumească pentru atenția acordată. /.../

1

4. Nevoia de greșeală și de esec

De câte ori am eșuat până să deprindem să folosim furculița, cuțitul și lingura ! De câte ori am căzut, ne-am julit genunchii, până să învățăm să ne ținem pe picioare și să mergem ! Este clar că învățarea, drumul spre dobândirea unui nou comportament trec prin greșeli și eșecuri; ele sunt prețul pe care-l plătim pentru a ne îmbogăți înțelegerea și pentru a acumula

noi capacități. Trebuie deci să distingem între greșelile de acest fel, care au un rol pozitiv, benefic, și greșelile ordinare, făcute din neatenție sau ca urmare a altor imperfecțiuni senzoriale sau psihice. A plasa greșeala și eșecul, la modul general, în sfera infracțiunii sau/și păcatului denotă o confuzie gravă, pe care totuși o comite mereu practică educațională. Auzim mereu: « cine a greșit, să plătească ». Dar exemplul copilului care cade înainte de a învăța să se țină pe picioare și niciun părinte normal nu se gândește să-l pedepsească pentru acest eșec trebuie să ne stea mereu în față. O veche vorba latinească de înțelepciune ne amintește că a greși este omenesc. Dar reflecția respectivă continuă prin a condamna perseverarea în greșeală. Aici este nevoie de o precizare. De exemplu, să repeți mereu traversarea străzii pe culoarea roșie a semaforului este într-adevăr de condamnat și de

sanționat; în general, nerespectarea deliberată a unor reguli ale comportamentului uman, social este de sanționat și aici intră în funcție justiția și morală ; dar să comiți mereu greșeli, alte greșeli, în încercările în care te aventurezi pentru a străpunge necunoscutul – este un lucru normal, inevitabil./.../

Ținând seama de inevitabilitatea eșecurilor, este esențial să educăm rezistență la eșec, înțelegerea faptului că eșecul este normal; mai mult : dintr-un eșec este totdeauna ceva de învățat.

6. Nevoia de joc

Apreciez jocurile bazate pe reguli prestabilite, de la fotbal și tenis la șah și gof. Ele au un rol important și merită atenția tinerilor. Dar nu în primul rând la ele măgândesc acum. Am în vedere jocurile care valorifica nevoia de libertate, curiozitatea de a înțelege cele percepute prin simțuri și prin observație directă, nevoia de și dreptul la greșeală și eșec, fără a fi pedepsite. Am considerat astfel de exemple la punctul anterior: cum învățăm să ne ținem pe picioare și să mergem. Este clar că orice copil de pe suprafața Pământului trece prin această experiență. Acum mă voi referi la un alt joc, și el practicat, pe cât mi-am putut da seama, de toți copiii lumii: jocul de-a v-ațiascuns. Eu mă ascund iar tu mă cauți și dacă mă găsești, ai câștigat. Acest joc nu face decât să imite un altul, pe care natură, lumea îl practică față de noi, la orice vârstă și de la începuturile omenirii. În tentativa noastră firească de a înțelege lumea, totul se întâmplă că și cum lumea ne spune: « cauți să mă înțelegi, dar eu mă ascund; și cu cât lucrul pe care-l cauți este mai interesant, mai semnificativ, cu atât îl ascund mai bine și îl fac mai greu de găsit. Dar merită să-l cauți. Chiar fără rezultatul așteptat, căutarea îți va da satisfacții, care însă ar putea fi altele decât cele la care te-ai gândit inițial. Cauți ceva, nu-l găsești, dar găsești altceva; uneori mai interesant decât ceea ce căutai inițial ». Învăță să savurezi acest spectacol al

omenescului, să te îmbeți de el – și din nou să simți că viața merită să fie trăită. Căutarea se dovedește de multe ori mai importantă decât găsirea. Plăcerea de a urca un munte stă în primul rând în a savura fiecare moment al parcursului, chiar dacă nu ajungi în vârf. Mai e și un alt aspect, observat de Blaise Pascal: de multe ori cauți ceea ce deja ai găsit. Găsești ceva că o bănuială, o intuiție, o extrapolare a unor observații empirice. Dar ai nevoie de o confirmare mai convingătoare. Așa se întâmplă, de exemplu, că în matematică multe teoreme sunt „găsite” mult înainte de a fi demonstrate ; cazul teoremei lui Pitagora, găsită empiric mult înainte de Pitagora. Dar toată căutarea la care ne referim ce este altceva decât învățarea, descoperirea, invenția? Nevoia noastră de a înțelege lumea, de a

2

ne înțelege pe noi. O căutare care trebuie să valorifice toate nevoile umane discutate anterior, dar și pe cele care urmează.

7. Nevoia de identitate

Aici se află o provocare majoră, dramatică, și o șansă de a da vieții noastre o motivație superioară. Direct implicate sunt toate celelalte 9 nevoi pe care le discutăm. /.../ Ne naștem preluând o întreagă moștenire genetică de la părinți și, prin intermediul lor, de la bunici, străbunici etc./.../ În perioada trecerii de la copilărie la adolescență ar trebui să înceapă conștientizarea nevoii de construire a unei identități mai bogate decât aceea cu care ne-a înzestrat natura. Cum să facem să educăm la cât mai mulți tineri această nevoie (valorificând critic, selectiv, identitatea primită de la natură)? Cum să-i facem pe tineri să conștientizeze faptul că în condițiile actuale ale globalizării de toate felurile acționează asupra noastră, direct sau indirect, toate nivelurile sociale, de la cele locale la cele regionale, naționale, europene, occidentale și planetare ? /.../ Globalizarea și internetul au o contribuție esențială la această nouă configurație a identităților. Educația nu reușește să facă față acestor probleme, nici nu prea le are în atenție. Dar tensiunile existente între diferite identități ale fiecărei persoane și între identitățile unor persoane diferite sunt, în ultimă instanță, la rădăcina multor conflicte și războaie; aici își află rădăcinile și terorismul existent la scară mondială. Posibilitatea unei dezvoltări armonioase a identităților rămâne deocamdată doar un proiect.

8. Nevoia de omenesc și de omenie

Identitatea este primul termen al unui cuplu esențial, în care al doilea termen este : alteritatea. Niciunul dintre ei nu se clarifica în absența celuilalt./.../ Iată un pariu major al educației: să-i antrenăm pe copii să savureze omenescul în întreagă diversitate. Omenescul nu este ca jocul de tenis, unde câștigi în dauna altora, care pierd ; omenescul poate fi universal câștigător. /.../ Nevoia de a fi bun, generos, de a dăruia, de a-i contamina pe alții de bucuria vieții. De a adopta în comportamentul tău prezumția de solidaritate cu ceilalți oameni. Copiii care se formează în acest fel (iar internetul ar putea avea aici un rol esențial) vor putea fi mai greu antrenați în războaie de tot felul.

9. Nevoia de cultură

Omenirea a acumulat un imens tezaur de cultură științifică, literar-artistică, tehnologică, religioasă, filosofică etc. Culmi ale spiritualității umane, în matematică, astronomie, fizică, chimie, biologie, filosofie, literatură, muzică, arte vizuale, teatru, științe juridice, economice, istorice, arheologice, geografice, geologice și, mai recent, în film și în disciplinele informației și ale comunicării stau mărturie pentru splendoarea omenescului, pentru puterea să de pătrundere, de imaginație, de descoperire și de invenție. Dar cine beneficiază de ele, câți sunt cei care au acces la aceste piscuri, le înțeleg, își pot umple sufletul și mintea de înțelepciunea și frumusețea lor, se pot astfel înălța

spiritual mult peste starea de animalitate? Câți sunt cei care ajung să trăiască fiorul unui vers, al unei povești, al unei muzici, al unui tablou, al unui monument de arhitectură, al unei sculpturi, al unei ecuații, al unei formule chimice, al tabelii lui Mendeleev, al unui program de calculator, al geometriilor neeuclidiene, al relativității einsteiniene, al lumii cuantice, al dualității Watson-Crick a acizilor nucleici ? Oare pe la urechile câtor copii, adolescenți, trece adierea unor acorduri din Beethoven, Bach, Mozart sau Chopin? Câte priviri aflate în dimineața vieții ajung să se desfete în prezența unui tablou de Rembrandt, a unei sculpturi de Brâncuși? Va fi în stare educația publică să preia acest mesaj ? Mai avem timp de așa ceva ? Un timp de contemplare, de supremă emoție. Nu cumva eliberăm pe bandă rulantă diplome de diverse grade, fără acoperire culturală ? Și dacă nu au acoperire culturală, ce sunt posesorii acestor diplome altceva decât, în cel mai bun caz, furnizori de servicii ? Și dacă nu prea au nevoi culturale, ce motivație mai profundă pot da vieții lor? Cohorte de oameni, unii cu o stare de prosperitate materială, au totuși un statut de sclavi culturali. Să nu-ți fie milă de ei ? Să nu-i compătimentești ? Nu cumva se află aici sursă principală a derapajelor de ordin civic, moral, juridic, a violenței verbale,

3

psihice, fizice ? Care este nivelul de cultură al celor ce ne conduc, ce repere umane au ei ? Ce anume da un sens vieții lor ?

10. Nevoia de transcendență

Ne aflăm aici la modul superior, de cea mai înaltă complexitate, pe care o poate căpăta nevoia de a da un sens vieții. Etimologic, trans înseamnă dincolo iar verbul latinesc *ce* i se alătură s-ar traduce prin a te cațără. Obiceiul copiilor de a se cațără în copaci, pe garduri, pe stâlpi exprimă nevoia, tentația de a se înalta, de a se depărta de sol. Așa începe transcendența. Să treci dincolo de limitele, de cadrul ce ți-au fost impuse prin naștere, să nu rămâi sclavul percepției senzoriale și empirice, să încerci să le depășești. Așa au apărut geometria neeuclidiană, care sfidează percepția senzorială a spațiului; fizică relativistă, care transgresează percepția empirică a timpului, energiei și mișcării; conștientizarea limitelor limbajului uman, inadecvat situațiilor în care nu mai există o diferență clară între subiect și obiect și dincolo de care urmează tăcerea sau compromisul de toate felurile; logicile neclasice, care încalcă una sau mai multe din cele trei principii ale logicii aristotelice : identitate, necontradicție, tertexclus; imaginarea unui calcul care depășește frontieră Turing dată de ideea obișnuită, elementară de calcul etc. Transcendență este atât la destinație cât și la origini. Distincția kantiană dintre transcendent (dincolo de posibilitățile cunoașterii umane) și transcendental (relativ la achiziții ale cognitivului uman care preced orice experiență; cunoașterea apriorică). Transcendență matematică se referă, în acord cu Euler, la operații care nu se pot realiza prin repetarea de un număr finit de ori a unor operații elementare, aplicate numerelor întregi și unei variabile x . De aici, nu-i decât un pas până la distincțiile profan-sacru, imanent-transcendent. În aceeași ordine de idei, se poate discuta despre transcendență în muzică, în viziunea fenomenologiei sunetului, preconizate de Sergiu Celibidache.

Desigur, nu sunt acestea singurele nevoi umane. Dar sunt dintre cele mai importante și dintre cele mai neglijate. Trăim acum un moment al unui nou început. Voi, oameni ai școlii și ai universității, voi elevi și studenți, voi, părinți ai elevilor și studenților, voi, oameni de cultură, intelectuali, ce ar fi să valorificăm a două nevoie evocate mai sus și să ne înprospătăm ?

PROIECT DIDACTICE

Amintiri din anii de școală

Profesor: Butnaru Iozefina

Data: 17 noiembrie 2016

Clasa a VIII-a A

Aria curriculară: CONSILIERE ȘI ORIENTARE

Obiectul: DIRIGENȚIE

4

Componenta: Calitatea stilului de viață

Modulul tematic: Calitatea relațiilor sociale

Tema: *Amintiri din anii de școală*

Scopul: - consolidarea relațiilor colegiale;

- dezvoltarea capacității de apreciere și autoapreciere;

- dezvoltarea interesului pentru școală;

- formarea motivației elevului de a învăța.

Obiective operaționale:

*să realizeze legătura dintre el și școală;

*să explice anumite evenimente din viața de elev;

*să discute despre rolul școlii și a profesorilor în societate;

*să-și exprime direct ideile personale.

Metode folosite: comunicarea, explicația, observația, problematizarea, exemplificarea, conversația.

Mijloace didactice: videoproiector, pixuri, coli, caietul de dirigiență.

Plan de dezbateri:

Moment organizatoric

Cuvinte plăcute

Amintiri din anii de școală

Cutia cu amintiri – Rolul școlii

Cei mai frumoși ani – prezentări ppt.

Citate celebre despre școală

Poezia „Colegi de clasă”, de Emilia Plugaru, concluzii.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Moment organizatoric

pregătirea materialelor necesare;

prezentarea invitațiilor, crearea unui climat favorabil desfășurării optime a activității

Cuvinte plăcute

Elevii sunt solicitați să discute următoarele pasaje:

„Amintiri din anii de școală – cu toții le avem. Proaspete sau un pic prăfuite.... Multe..... Vesele și frumoase..... Să-i dăm start amintirilor!”

*Ce este școala?

Definiție dicționar – Instituție de învățământ. Localul în care este instalată o instituție de învățământ; totalitatea elevilor dintr-o astfel de instituție.

„Școala este o clădire între pereții căreia se află ziua de MÂINE.”(Autori necunoscuți)

Amintiri din anii de școală

A-*Gândiți-vă la școala în care învățați. Care ar fi primele trei cuvinte pe care le-ați folosi pentru a descrie ȘCOALA voastră.

*Gândiți-vă la clasa în care sunteți elev. Care ar fi primele trei cuvinte pe care le-ați folosi pentru a o caracteriza.

B- *Cutia cu amintiri* – fiecare elev va extrage un bilet dintr-o cutie specială, citește biletul și răspunde la întrebarea existentă.

Acest joc ne ajută să aflăm mai multe despre ei, despre clasa de elevi, despre colectivul format deja în toți anii de școală.

C- *Gânduri la final de clasa a VIII-a* – prezentarea unor eseuri realizate de elevi – întâmplări pozitive și negative din anii de școală - cu temele:

*Suntem sensibili și ne așternem amintirile pe hârtie – „gânduri pentru școala mea”

**Un strop de divertisment*

Mica publicitate în revista școlii:

5

#Pierderi: pierdut caiete notițe la geografie pe numele Căscatu Georgel. Îl declar nul. (N-are nici o pagină scrisă, nu-l poate folosi nimeni).

#Vânzări – cumpărări: vând pernițe catifea, pentru dormit la cursuri (confort, siguranță și vise plăcute).

#Schimburi de „locuințe”: schimb loc bancă întâi, „zonă” ultracentrală, vedere la catedră, cu un loc în ultima bancă, posibilități de copiere la lucrări scrise.

Ofer loc banca a treia, rândul de la fereastră, pentru similar rândul de la ușă, din motive de securitate (m-am certat cu Gurămare Marcel).

D -Cu ce se asociază ȘCOALA pentru voi și ce amintiri frumoase aveți din anii petrecuți împreună ca elevi? – prezentarea de către elevi a unor poze cu diverse activități din anii de școală. 4.Citate celebre despre școală

„Nu trăim pentru școală, ci pentru învățatură,-autor necunoscut

„Școala trebuie să te învețe a fi propriul tău dascăl, cel mai bun și cel mai aspru,-Nicolae Iorga.

„Școala cea mai bună e aceea în care înveți înainte de toate să înveți,-Nicolae Iorga „Educația este ceea ce rămâne după ce s-a uitat ce s-a învățat în școală,-Albert Einstein

5.Concluzii - Poezia „Colegi de clasă” de Emilia Plugaru.

CUTIA CU AMINTIRI - ROLUL ȘCOLII
Școala este lumea unde mă simt iubit, apărat și apreciat.....
Școala te învață a trăi în viață.
Cât de mult valorează o notă bună?
De ce învățăm atât de mult?
Iubesc școala mea.....
La școală învățăm lucruri bune.
La școală ne împrietenim.
La școală învățăm cum să ne comportăm.
Colegii mei sunt atenți la ore.
Elevii clasei noastre se respectă între ei și respectă profesorii.
Cum poți descrie o atmosferă ideală în școala noastră?
Școala este casa mea, pe care niciodată nu o voi uita.
Profesor pentru o zi. Ce ai face?
Școala te face mare.
La școală este ca-n povești!
Ce recomandări ai dori să faci unui coleg?

6

Colegul cel mai apropiat de tine. De ce?
Activitățile extrașcolare m-au ajutat în orientarea școlară și profesională.
Condițiile de muncă din școală au fost satisfăcătoare/nesatisfăcătoare.
Sunt o persoană retrasă/explozivă datorită colegilor.

Relațiile cu profesorii: disciplinat, politicos, cooperant, docil, rezervat, impertinent, încăpățânat, etc.
Atitudinea față de munca școlară: conștiinciozitate, sârguință, disciplină, inițiativă, perseverență, etc.
Reușita/nereușita școlară = succesul/eșecul școlar.
Colegii mei – ce ne unește, ce ne desparte. Bucuriile vieții de elev.
Atitudinea față de colegi: prietenie, sinceritate, calm, loialitate, bunătate, afecțiune, comunicare, etc.

Muncă-profesie-carieră

Profesor diriginte: TĂUNE PAVELINA

Data: 3.03.2017

Clasa: a VII-a C

Obiectul: Consiliere și orientare

Componenta educativă: Cunoașterea psihopedagogică, autocunoașterea în vederea dezvoltării carierei

Tema: *Muncă-profesie-carieră*

Competențe generale:

1. Dezvoltarea unei atitudini pozitive față de sine ca persoană unică și valoroasă.
2. Formarea atitudinilor, achiziționarea cunoștințelor și abilităților inter-personale.
3. Dezvoltarea abilităților de utilizare a informațiilor în procesul de învățare.
4. Dobândirea abilităților de explorare și planificare a carierei.
5. Exersarea abilităților de management al unui stil de viață de calitate.

Competențe specifice:

1. Evaluarea impactului factorilor sociali, culturali, economici și de mediu asupra stilului de viață și dezvoltării carierei;
2. Analizarea mecanismelor eficiente de adaptare în situații de stres sau criză.

Valori și atitudini:

- respect și încredere în sine și în ceilalți;
- receptivitate la emoțiile celorlalți;
- valorizarea relațiilor inter-personale;
- valorificarea critică și selectivă a informațiilor;
- motivație și flexibilitate în elaborarea traseului educațional și profesional;
- responsabilitate și ambiție pentru decizii și acțiuni privind cariera;
- interes pentru învățare permanentă într-o lume în schimbare;

-orientare spre o viață de calitate în prezent și în viitor.

Obiective operaționale:

- să analizeze activități de muncă și activități de timp liber;
- să definească noțiunea de muncă și timp liber;
- să-și dezvolte interesele și aspirațiile în vederea structurării corespunzătoare a motivației sociale

specifice lumii muncii;

-să cunoască informații despre lumea profesiilor;

-să analizeze diferite meserii și ocupații din perspectiva cerințelor educaționale;

-să-și formeze un sistem de atitudini realiste și valori adecvate față de lumea profesiilor; -să-și cultive sentimentul responsabilității față de sine și față de societate în legătură cu cariera.

Obiective educative:

-să-și dezvolte capacitatea de comunicare în cadrul grupului;

-să adopte o atitudine conștientă și responsabilă față de problema pusă în discuție.

Metode și procedee: conversația, dezbateră, brainstormingul, discuții de grup, jocul, ciorchinele.

Forme de organizare: individuală, frontală, lucru pe grupe.

Mijloace de învățământ: fișe, prezentarea power point, coli flipchart, marker, creioane colorate;

Bibliografie: "Dirigenția și consilierea" – ghid metodologic, Ed. "Gheorghe Alexandru", Craiova, 2004; coordonator Daniela Călugăru; <https://dexonline.ro>; <https://ro.wikipedia.org>; www.jobsproject.ro

SCENARIUL DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII DIDACTICE

ETAPELE ACTIVITĂȚII	ACTIVITATEA PROFESORULUI	ACTIVITATEA ELEVILOR	STRATEGIA DIDACTICĂ
1.ORGANIZAREA CLASEI	Pregătirea clasei și a materialelor necesare. Pe tablă sunt prezentate 3 motto-uri potrivit activității care se va desfășura: „Muncă- profesie carieră”: „Plăcerea cu care îți faci meseria se reflectă în munca ta, rezultatul fiind un lucru bine făcut”. (<i>Aristotel</i>) „O profesie este coloana vertebrală a vieții.” (<i>Friedrich Nietzsche</i>) „În orice carieră, fie că ești electrician, muzician sau chirurg, trebuie să ai încredere în tine și în capacitățile tale.”	Elevii se pregătesc pentru lecție.	

2. ANUNȚAREA TEMEI ȘI A OBIECTIVELOR	Tema orei de dirigenție „Muncă profesie- carieră ” are drept scop înțelegerea rolului muncii și importanța alegerii unei profesii potrivit competențelor, aptitudinilor, a posibilităților voastre, a nevoilor de pe piața muncii. Sunteți în clasa a VII-a și la anul va trebui să optați pentru un anumit liceu. Orientarea școlară este esențială pentru cariera	Elevii ascultă și conștientizează importanța alegerii unei profesii.	Expunerea
--------------------------------------	---	--	-----------

	pe care o doriți. La această oră veți identifica activități de timp liber și de muncă, veți folosi ceea ce voi ați învățat în cadrul proiectului Jobs despre profesii la realizarea unui poster despre o anumită profesie.		
3.CAPTAREA ATENȚIEI	Activitatea 1 Exercițiu de „spargere a gheții” Vă propun să ne amintim, momente deosebite de la orele de dirigenție sau de la activitățile educative din timpul liber desfășurate împreună, în primul semestru. Exemplu: Sunt Cristina și îmi amintesc de.....	Elevii și dirigințele își amintesc și evocă momentele	Lucrul individual

<p>3. DESFĂȘURARE A ACTIVITĂȚII</p>	<p>Activitatea 2 Profesorul pregătește elevii pentru activitatea pe grupe: Cunoști ce înseamnă viața școlară și viața de familie. Poate, dacă aveți o afacere sau o fermă, cunoști ce înseamnă familia și în contextul muncii. În timpul liber, poate ai experimentat și tu ce înseamnă să muncești (ajutând, îngrijind copii, lucrând la fermă etc.) În multe țări sunt tineri care trebuie să muncească pentru a-și ajuta familiile și pentru a-și asigura supraviețuirea. Ei sunt implicați de mici în procese economice și au foarte puține șanse să primească o instruire și o educație bună. Fotografiile următoare te ajută să formulezi propriul tău punct de vedere. Care sunt activitățile pe care le consideri activități de timp liber? Când începe munca serioasă? Se împarte elevilor fișa de lucru Priviți fotografiile și completați: a. Dați fotografiei un titlu interesant; b. Pe o scară de la 1 la 10, decideți dacă activitatea din fotografie este mai mult una de timp liber sau reprezintă o muncă? c. Găsiți substantive, verbe sau adjective care să descrie activitatea. Gândiți-vă, de asemenea, la elemente care au legătură cu</p>	<p>Prezentarea power-point</p> <p>Elevii participă la discuții, apoi își completează fișele în cadrul grupului și prezintă rezultatele. Elevii diferențiază activitățile de timp liber și cele ce înseamnă muncă</p>	<p>Lucru pe grupe</p> <p>Prezentarea în fața clasei Conversația</p>
---	---	--	---

	<p>aceasta, chiar dacă nu se văd în fotografie. d.Formulați un comentariu (experiență, opinii, pericole etc.) Activitatea 3 -Se solicită elevi să definească <i>munca și timpul liber</i>. Activitatea 4 Ce știu despre profesii? - Profesorul solicită elevii să prezinte Proiectul JOBS Ce înseamnă acronimul JOBS? Obiectivul JOBS ? Ce am învățat?</p> <p>Se solicită definirea termenilor de profesie și carieră Activitatea 5- 20 min Realizați un poster în care să ilustrați o anumită profesie. Profesorul va desemna profesia pentru fiecare grupă. Posterul vostru trebuie să conțină toate elementele caracteristice unei profesii pe care le-ați învățat sau pe care le știți voi din familie.Colegii voștri din celelalte grupe nu trebuie să știe profesia la care lucrați voi. Delegați pe un elev din grup să mimeze în fața colegilor activități</p>	<p>Elevii dau enunțuri despre muncă și timp liber</p> <p>Elevii își amintesc că acronimul JOBS înseamnă: Instruire privind orientarea profesională, în întreprinderi și școli. J = Job O = Orientation B = for Businesses S = and Schools și că obiectivul său este de a pregăti elevii pentru alegerea viitoarei profesii Elevi își amintesc: Tipuri de profesii și gruparea lor după anumite criterii;Realizarea unui interviu despre o profesie; Competențele mele;Harta punctelor forte; Abilități;Domenii de interes;Activități favorite;Talentele și aptitudinile mele; Elevii formulează enunțuri</p> <p>Elevii sunt atenți la explicații,își împart sarcinile în cadrul grupului. Elevii realizează posterul. Unul din elevi mimează activități specifice profesiei respective. Un elev prezintă posterul în fața clasei. Se fac aprecieri privind modul de realizare și prezentare.</p>	<p>Prezentarea power point</p> <p>Brainstorming Conversația</p> <p>Prezentarea power point</p> <p>Lucru pe grupe</p> <p>Jocul Prezentarea</p>
--	---	--	---

	specifice acestei profesii, pentru ca ei să recunoască despre ce profesie este vorba. Din fiecare grupă delegați un elev, să prezinte posterul în fața clasei.		
4. ASIGURAREA	Profesorul solicită elevilor	să Elevii găsească elementele	

10

FEED-BACK-UL UI ȘI EVALUAREA	găsească elementele care s-au regăsit în toate profesiilor analizate în ora de dirigenție. Invită elevii să se gândească să interpreteze cele 3 motto-uri ale temei de astăzi.	comune și le compară cu cele găsite de diriginte	ciorchinului Prezentarea power point Conversația
------------------------------------	---	--	---

Muncă sau timp liber?

Fotografia 1

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Substantive				Verbe			Adjective		

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

Fotografia 2

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

11

Muncă sau timp liber?
Fotografia 3

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?
Fotografia 4
Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

Fotografia 5

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

12

Fotografia 6

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

Fotografia 7

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

Fotografia 8

Titlul meu:

Muncă Timp
liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

13

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

Fotografia 9

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

Muncă sau timp liber?

Fotografia 10

Titlul meu:

Muncă Timp liber

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Substantive	Verbe	Adjective

Comentariul meu:

Managementul timpului

Activitatea: consiliere de grup

Data: 7 aprilie 2017

Propunător: prof. Racoviță Gabriel

Clasa: a VI-a C

Tema: Managementul timpului

Scopul: Învățarea elevului să-și planifice și să-și folosească timpul astfel încât să obțină rezultatele așteptate în activitățile sale.

Obiectivele activității:

La sfârșitul acestei activități elevii vor fi capabili:

-să descopere avantajele planificării eficiente a timpului;

-să explice ce înseamnă „timp liber” și „timp de lucru”;

- să realizeze un echilibru între timpul destinat studiului și timpul lor liber;
- să identifice „hoții de timp”.

Metode și procedee: lucrul în echipă, conversația euristică, introspecția, problematizarea

Resurse:

umane: 28 elevi

timp : 50”

Desfășurarea activității:

Exercițiu de energizare „Acum mi-aș dori să fac....”

Cereți elevilor să spună fiecare ce ar dori să facă în momentul de față (ex. Acum, mi-aș dori să dorm; Acum, mi-aș dori să merg la film; Acum, mi-aș dori să mă plimb în parc, etc.)

Timp de lucru vs Timp liber

Impărțiți elevii în 2 grupuri. Primul grup va trebui să definească sintagma “*timp de lucru*” și să dea exemple. Cel de-al doilea grup va trebui să definească sintagma “*timp liber*” și să dea exemple. Grupurile vor lucra 5 minute, după care fiecare grup își va desemna un reprezentant care va prezenta definiția și va da exemple. Membrii celuilalt grup va face completări.

-*Credeți că aveți un program zilnic organizat?*

-*Ce activități ați observat că vă ocupă cel mai mult timp?*

-*Cum se poate ajusta programul zilnic astfel încât să se poată realiza toate activitățile din program?*

Împreună cu elevii se discută și se oferă o definiție a „*managementului timpului*”, ce presupune el și cum să ne folosim timpul într-un mod eficient. Tot acum, împreună cu elevii sunt identificate etapele/ fazele organizării timpului, care vor fi notate pe o coală de flipchart și afișate pe tot parcursul activității.

Exercițiu –Programul unei zile- împărțiți elevilor fișa de lucru din anexa 1. Timp de 5-10 minute elevii vor completa tabelul.

Activități urgente, activități importante, activități utile.

Fiecare copil va trebui să sublinieze:

-cu roșu –activitățile urgente (cele care nu pot fi amânate)

-cu verde- activitățile importante (cele care pot fi amânate, dar nu prea mult)

-cu albastru- activitățile utile

Se discută despre:

avantajele în plan școlar a diferitelor moduri de organizare a timpului;

importanța existenței unui echilibru între timpul acordat studiului, activităților de învățare și timpul acordat relaxării;

legătura care există între numărul de ore acordat studiului și performanțele școlare, dezvoltarea socială, afectivă;

modul în care elevii colaborează cu părinții în stabilirea programului zilnic și săptămânal. Li se explică copiilor că putem avea timp pentru toate activitățile pe care vrem să le facem (pentru școală, pentru prieteni, pentru plimbări, pentru citit, internet, sport sau dans).

6.Exercițiu: *Hoții de timp*: În cadrul acestui exercițiu elevii identifică „hoții de timp”, tot ce intervine și creează dificultăți în gestionarea timpului.

or descoperi unde și cât pierd timp (hoții de timp), timp pe care altfel chiar ei ar fi interesați să îl folosească într-un mod mai folositor. Hoții de timp sunt acele activități care având aparența

15

unor acțiuni utile, nu lasă nimic în urma lor: nicio învățătură, nicio competență reală, nicio emoție durabilă (precum de exemplu să joace în neștire jocuri pe calculator până la nivelul la care devine mai degrabă un viciu decât un mod de a se distra sau de a dezvolta niște competențe mentale).

- **Vor descoperi că managementul timpului pentru copii nu înseamnă să muncești mai mult,** înghesuind cât încape activități una-în-alta. Adevăratul management al timpului înseamnă să muncești mai inteligent, făcând tot mai puțin și realizând tot mai mult. Și nici nu înseamnă să te joci mai puțin ci să te joci ce trebuie (adică jocuri care contribuie la dezvoltarea personală, nu doar consumă timp)

ȘCOALA GIMNAZIALĂ “MIHAI EMINESCU” VASLUI

PROIECT DIDACTIC

DATA: 29.05.2017

CLASA: a V-a A

PROFESOR DIRIGINTE: ECATERINA-CAMELIA BADEA

DISCIPLINA: CONSILIERE ȘI ORIENTARE

TEMA: PROTEJAREA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR DE CĂTRE COPII

TITLUL: *Micul meu gest important pentru natură*

MOTTO : “A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul, dar a face ceva pentru salvarea naturii atât de amenințată astăzi, înseamnă a contribui la fericirea omenirii.” *academician
Eugen Pora*

Obiective operaționale:

1. Dezvoltarea capacităților de observare, explorare și înțelegere a realităților din mediul înconjurător;
2. Evidențierea și argumentarea relațiilor dintre cauză și efect;
3. Definirea de termeni precum: poluarea, protejarea mediului, reciclare, refolosire, voluntariat; 4.

Identificarea factorilor de poluare a mediului și a soluțiilor de protejare a acestuia; 5. Identificarea activităților de protejare a mediului înconjurător în diferite situații, folosind experiența de viață și imaginile;

6. Redactarea în echipă a unui “cod al prietenului naturii” în diferite situații, pe baza experienței de viață și a informațiilor acumulate la ora de curs;

7. Formarea unei atitudini pozitive și proactive privind mediul înconjurător.

Strategii didactice:

16

Metode și procedee: conversația, explicația, ciorchinele, exercițiul, problematizarea, observarea, studiul de caz

Mijloace de învățământ:

- fișe de lucru individuale și pe grupe, document video, prezentare PPT, imagini - laptop, videoproiector, coli de flipchart, markere, carioci, culori, material adeziv pentru hârtie

Forme de organizare: activitate frontală, individuală, pe grupe

Resurse:

- umane: 34 elevi

- de timp: 50 minute

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

ETAPELE LECȚIEI	RESURSE PROCEDURALE			
	de conținut	de timp	forme de organizare	metode și procedee

1. Organizarea activității	<ul style="list-style-type: none"> * Salutul * Asigurarea condițiilor necesare pentru lucrul în echipă * Pregătirea materialelor necesare pentru desfășurarea activității * Scurtă discuție cu elevii despre Eco Școala Gimnazială “Mihai Eminescu”: importanța acestui titlu, tipuri de activități desfășurate 	5 min	Activitate frontală directă prin formulare de întrebări și răspunsuri oferite de elevi	Conversația
2. Reactualizarea unor cunoștințe anterioare	<ul style="list-style-type: none"> * Reactualizarea conținuturilor despre poluare: definiție, sursele de poluare, efectele acestora asupra mediului, stabilirea relației cauză-efect, identificarea de soluții pentru fiecare tip de poluare prin analiza unui document video și completarea unor fișe individuale 	2 min 8 min	Activitate frontală directă Activitate individuală urmată de evaluare frontală	Conversația Vizionare document video observația, lectura explicativă Completarea de fișe individuale Ciorchinele
3. Captarea atenției Anunțarea temei	<ul style="list-style-type: none"> * Conștientizarea elevilor privind importanța micilor gesturi individuale, 	2 min	Activitate frontală directă	Conversația

18

lecției și a obiectivelor	zilnice, prin care ei pot contribui la protejarea mediului; anunțarea obiectivului principal – identificarea acestor fapte în diferite situații din viața de zi cu zi			
----------------------------------	---	--	--	--

4. Dirijarea învățării a) Sistematizarea cunoștințelor b) proiect în echipă	<p>*Discutarea și definirea termenilor de colectare, triere și reciclare, re folosire, economisire, eco-voluntariat</p> <p>*Identificarea soluțiilor la îndemâna tuturor pentru ocrotirea mediului: identificarea și clasificarea gesturilor ECO în acțiuni de colectare, triere și reciclare, re folosire, economisire, eco voluntariat</p>	5 min	Activitate frontală directă	Conversația Dezbaterea
	<p>-* rezolvarea unei sarcini privind păstrarea unui mediu sănătos: redactarea unor norme ale clasei privind protecția mediului apropiat (acasă, în sala de clasă, curtea școlii, pădure) Echipele vor realiza postere cu genericul “- <i>Micul meu gest important pentru natură – acasă</i>” “<i>Micul meu gest important pentru natură – la școală</i>” “<i>Micul meu gest important pentru natură – în oraș</i>” “<i>Micul meu gest important pentru natură – în vacanță: la munte, la mare, la pădure</i>” “<i>Micul meu gest important pentru natură – la cumpărături</i>”</p> <p>Raportorii echipelor vor afișa planșele și</p>	12 min	<p>Activitate în echipă Clasa este împărțită în 5 echipe a câte 6-7 elevi; se stabilesc liderii echipelor, raportorii, desenatorii; fiecare echipă va primi o sarcină de lucru ce va fi explicată de către profesorul diriginte;</p> <p>Activitate</p>	<p>Lucrul în echipă – proiectul Brainstormingul Ilustrarea unei idei activități proiect desene, schițuri Prezentarea Argumentare</p>

19

	vor susține ceea ce au scris membrii echipei lor; ceilalți colegi au posibilitatea să intervină cu completări.		frontală directă	
c) feed-back secvențial	Celelalte echipe vor face comentarii și eventual completări legate de produsele realizate	5min	Activitate frontală directă	Dezbaterea Comentariul Argumentare

<p>5) Feedback prin raportarea la obiectivele propuse inițial, cu solicitarea elevilor</p>	<p><i>*Studiu de caz</i> Fiecare echipa va primi o fisa cu un text ce prezintă comportamentul unui copil ca și ei, în diferite situații. Elevii vor trebui să identifice gesturile pozitive și faptele dăunătoare mediului. Se prezintă și se argumentează clasificarea faptelor acestui personaj.</p>	<p>5min</p>	<p>Activitate în echipă</p> <p>Activitate frontală directă</p>	<p>Studiul de caz Conversația Comentariul Argumentare</p>
<p>6) Încheierea lecției</p>	<p>*Aprecieri globale si individuale asupra activității *Explicitarea titlului activității dintr-o nouă perspectivă</p>	<p>2min</p>	<p>Activitate frontală</p>	

20

21

Fișa 1

Sarcina : Urmărește cu atenție prima parte a documentului video și identifică cel puțin două cauze ale poluării aerului, solului, apelor:

Imaginea 1 : Poluarea

Cauze :

Imaginea 2 : Poluarea

Cauze :

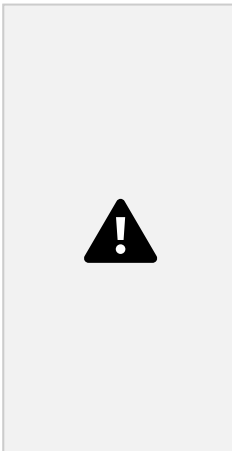
Imaginea 3 : Poluarea

Cauze :

22

Fișa 2

Sarcina : Priveste cu atenție a doua parte a documentului video și identifică
- cel puțin două mijloace de protecție a mediului terestru ;

- cel puțin două mijloace de protecție a mediului acvatic ;

- cel puțin două mijloace de
protecție a mediului aerian ;

23

Fișa 3

Fișa 3

Studiu de caz

Ionel este elev în clasa a VII-a la o școală din Iași. Are rezultate bune la învățătură și părinții săi sunt mulțumiți de el. Lui Ionel nu-i place să meargă pe jos, deci în fiecare dimineață, tata îl aduce cu mașina la ore, deși stă la o distanță mică de școală.

Îi place la școală, cu excepția zilelor în care este elev de serviciu. I se pare o corvoadă să ștergă tabla, să ducă pubelele, să ude plantele. Deși pleacă ultimul din clasă, nu stinge niciodată lumina. La banca lui sunt mereu hârtii, ambalaje, resturi de covrigei, etc. Când este atenționat, ia gunoaiele și le aruncă la nimereală într-un coș sau pe lângă coș, deși în clasă sunt trei pubele pentru colectare selectivă. La baie lasă des robinetul deschis ca să mai stropească “în glumă” vreun coleg.

La școală participă la campaniile organizate pentru strângerea de maculatură și se mândrește cu cantitățile mari de hârtie pe care părinții lui le aduc de fiecare dată. Din păcate, însă, caietele sale au mai puțin de jumătate din file, deoarece Ionel este pasionat de confecționarea de avioane din hârtie și în fiecare pauză încearcă să mai inventeze un nou model.

Ionel o iubește mult pe mama sa : când merge în parc cu colegii nu uită niciodată să rupă câteva flori ca să-i ofere un buchet-surpriză.

Analizează comportamentul lui Ionel. Descoperă greșelile și faptele bune

și oferă-i sfaturi pentru îmbunătățirea comportamentului privind mediul înconjurător !

24

REFERATE

SĂNĂTATEA ȘI STILUL DE VIAȚĂ

Profesor Vasile Lupu

Dimensiunile sănătății pot fi influențate de câțiva factori. Un factor evident îl constituie accesul la un sistem competent de îngrijire medicală și de educație sanitară, de care o persoană poate beneficia, nu doar din perspectiva fizică, ci și mentală și socială, în aceeași măsură.

Un altul, factorii de mediu, include siguranța căminului și a vecinătății, serviciile publice adiacente, ca factori pozitivi, iar factorii negativi, de genul volumul de substanțe toxice în sol, aer și apă. Doar câțiva dintre acești factori pot fi controlați într-o oarecare măsură, prin însăși capacitatea persoanei de a alege unde să trăiască, iar alți factori pot fi influențați prin voință politică. Totuși, pentru majoritatea persoanelor, aceștia se constituie în caracteristici ale vieții care pot fi influențate și modificate cu mare dificultate. Și mai greu de controlat sunt factorii ereditari, aspecte ale vieții care sunt „manipulate” prin gene. Genele sunt „codurile” înnăscute și încastrate în fiecare celulă a organismului uman. Ele controlează multe aspecte ale dezvoltării și funcționării indivizilor, de la desemnarea sexului și până la tendințele către anumite boli. Ele pot afecta sănătatea fizică, emoțiile, intelectul și chiar viața socială. Acestea sunt aspectele fundamentale ale vieții și sănătății individului. Factorii genetici nu pot fi controlați de către individ, deși adesea ei pot fi compensați.

În timp ce toți acești factori sunt importanți pentru sănătate, cea mai importantă influență în această lume dezvoltată este stilul de viață, acesta fiind un factor ce poate fi controlat. Ideea acestei secțiuni este că ne putem controla sănătatea. În timp ce ereditatea și mediul joacă un rol deosebit în statutul sănătății noastre, alegerile pe care le facem în ceea ce privește stilul de viață ne afectează și ne determină starea de sănătate într-o și mai mare măsură.

Stilul de viață se referă la totalitatea activităților care compun viața unei persoane, grup, colectivitate dar dintr-o perspectiva intern-structurală și normativă. Prin analiza stilului de viață, psihologia socială caută să identifice un principiu generator de unitate în pluralitatea manifestărilor concrete ale vieții individuale. Stilul de viață constă în trăsăturile particulare ale psihologiei, comportamentului și obiceiurilor acestora, care definesc un mod specific de raportare față de lume, reliefând, în fiecare caz în parte, alte invariante, accentuate în structurile vieții cotidiene

Stilul de viață se referă la modul de ansamblu în care trăim – atitudini, obiceiuri și comportamentele persoanei în viața cotidiană. Din perspectiva specialiștilor americani, în SUA, stilul de viață contribuie în mare măsură la 7-10 din cauzele ce conduc la deces.

Deși nu toate componentele stilului de viață se situează sub controlul individului, toți oamenii abordează tipuri de stiluri de viață care le afectează în mod direct sănătatea și bunăstarea. Prin cele exprimate dorim să ajutăm la identificarea alternativelor în momentul luării deciziilor sau în desemnarea obiectivelor care pot avea un impact pe termen scurt și lung asupra sănătății.

25

CREȘTEREA MOTIVAȚIEI DE ÎNVĂȚARE ÎN INSTITUȚIILE ȘCOLARE

Profesor Chelmu Loredana

Perioada în care trăim este una deosebit de complexă și, am putea spune, uneori copleșitoare. Fenomene sociale diverse, precum creșterea numărului de șomeri sau criza economică a lumii și a țării noastre, se repercutează direct sau indirect asupra școlii, ca instituție integrată în sistemul social, asupra procesului educațional pe care aceasta îl desfășoară, asupra felului în care utilitatea educației este percepută de către actorii sociali.

Într-o societate care pare să nu-și mai găsească direcția sau reperatele, educația de tip școlar tinde să devină victima tuturor schimbărilor de perspectivă, de viziune sau lipsei de viziune a celor care încearcă în fiecare an să reformeze sistemul educațional, sistem despre care se afirmă că nu mai este potrivit pentru contemporaneitate. Zbuciumul social, răsturnarea de valori sau lipsa de valori autentice se reflectă în fiecare zi în știrile de presă, știri în care școala apare de cele mai multe la categoria *Așa nu! Așa nu!*, pentru că elevii sunt prezentați în timp ce frecventează barurile din apropierea școlilor, *Așa nu!* pentru că elevii se bat în clasă sau își agresează profesorii, *Așa nu!*, pentru că elevii sunt declarați semianalfabeți în evaluările de tip PISA, *Așa nu!*, pentru că elevii preferă strada și cluburile, școlii etc. Aceasta este realitatea din școala românească prezentată de o mass-media care uită să se aplece asupra ceea ce această școală are încă frumos și valoros. Este adevărat că școala românească face parte din lumea, din societatea românească. Drept urmare, ea nu se poate izola de ceea ce se întâmplă în jur. Elevii, de cele mai multe ori ființe mature, cu simț critic accentuat, pot să evalueze și să conchidă asupra rolului pe care îl are școala în devenirea personală și profesională a celor care, în momentul de față, par să se bucure de succes în spațiul public. De multe ori, ei sunt chiar atrași de aceste figuri celebre, dar, în cele din urmă, conștientizează că, într-un moment sau altul, pe termen scurt sau pe termen lung, cei care nu au o pregătire temeinică, cei care nu demonstrează competență, profesionalism, temeinicie și rigoare în ceea ce fac, sunt etichetați de societate și, după un scurt moment de glorie, trec în umbră.

Este indiscutabil, așadar, rolul pe care îl are școala în devenirea, în formarea fiecărei persoane. În acest context, problema care rămâne deschisă este următoarea: *cum pot școala și toți actorii implicați în procesul educațional să-l motiveze pe elev pentru învățarea autentică, acel tip de învățare care să-i formeze competențe prin intermediul cărora să înregistreze succes personal, social, profesional?*

Atât pentru cei care se află la catedră, pentru părinți sau pentru experții în domeniul științelor educației, motivația este cheia succesului în învățare. De la Piaget la Gardner, teoreticienii mecanismelor învățării au subliniat faptul că motivația este fundamentul pe care se construiește succesul educațional. Implicit, se poate afirma că lipsa motivației pentru învățare poate să conducă nu numai la performanțe școlare scăzute, ci și la alte acumulări negative care pot sta la baza unor abateri sau devianțe comportamentale, devianțe care, spuneam mai devreme, încadrează școala la capitolul *Așa nu!*.

Este aproape un loc comun astăzi că orice educator interesat și responsabil trebuie să controleze cât mai bine mecanismul motivațional pentru a asigura condițiile unui parcurs școlar optim. Acest lucru devine o prioritate în contextul slabei dezvoltări a unor programe dedicate acestei arii, atât în formarea inițială cât și în cea continuă. De asemenea, acest demers este cu atât mai relevant în fața unor provocări fără precedent în activitatea didactică,

26

reflectate în imperativul asistării elevilor de a deveni persoane autonome, capabile să învețe pe parcursul întregii vieți, de schimbările structurate în plan curricular, introducerea noilor tehnologii de informare și comunicație în procesul de predare-învățare, o nouă relație a școlii cu comunitatea pe care o deservește.

Generațiile trecute ne-au lăsat proverbul „Ai carte, ai parte!”, un îndemn direct pentru tineri de a-și canaliza energiile și efortul spre școală, spre a investi în propria dezvoltare. Ne întrebăm în ce măsură mai este astăzi un astfel de îndemn capabil să concentreze și să stimuleze efortul elevilor? Răspunsul se poate regăsi în regândirea unei relații vechi dar extrem de actuale: motivația pentru învățare – performanța școlară.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Astfel, este esențial ca educatorii (în sens generic) să fie convinși că este nevoie de intervenția lor pedagogică și că deficitul de motivație poate să fie influențat pozitiv în spațiul școlar.

Un elev care nu este atras de o anumită disciplină școlară și care nu găsește în profesor un sprijin în menținerea pe linia de plutire a rezultatelor școlare tinde să dezvolte o întreagă paletă de sentimente sau comportamente negative. Profesorii ar trebui să încerce să afle care sunt lucrurile de care elevii sunt interesați, care sunt lucrurile care-i pasionează și să găsească modalitățile cele mai potrivite de a le transforma în modalități de stimulare a progresului lor și în căi de a le dezvolta o atitudine pozitivă, deschisă față de învățare și față de școală. Cu cât elevii sunt mai mult ajutați în stabilirea și realizarea scopurilor prin situațiile create de profesor în procesul de învățământ (respectând particularitățile de vârstă și individuale, profesorul fixează în mod diferențiat sarcini elevilor săi), cu atât motivele activității lor se consolidează mai ușor, devin mai eficiente. În acest sens, este de dorit ca profesorii să știe că *există un număr semnificativ de factori ambientali, pe care profesorii îi pot utiliza pentru a crește motivația elevilor: 1) Începerea lecției prin a da elevilor un motiv de a rămâne conectați 2) Expectanțe clare 3) Fixarea unor obiective pe termen scurt 4) Aprecieri verbală și scrisă 5) Utilizarea judicioasă a notării 6) Stimularea descoperirii, explorării, curiozității epistemice.*

Un copil motivat dorește să învețe, se bucură atunci când realizează activități relaționate cu învățarea și crede că școala și învățarea sunt activități importante pentru viața lui.

Utilizarea acestor strategii va permite copiilor să-și dezvolte dorința de a avea performanțe bune în școală și credința că învățarea este importantă și le îmbogățește viața. Problema motivației umane nu trebuie înțeleasă într-un mod simplu, mecanicist. Nu există un comutator magic al motivației, care să determine oamenii să dorească să învețe, să lucreze mai mult, să acționeze într-o manieră mai responsabilă. Facilitarea și nu controlul ar trebui să ne ghideze ideile, când încercăm să schimbăm anumite comportamente în școală. Chiar când o persoană este într-o poziție de autoritate, cum este profesorul, eforturile de a motiva elevii într-o anumită direcție vor avea un succes mai semnificativ dacă relația profesor-elev este considerată una de colaborare între persoane ce pot sau nu să împărtășească aceleași

sentimente, expectanțe și scopuri. Altfel, intervențiile motivaționale ce nu respectă scopurile, emoțiile și convingerile unei persoane legate de o anumită situație pot produce efecte pe termen scurt, dar pe o perioadă mai mare de timp aceste intervenții pot să eșueze. **Metodele active** constituie, în abordarea educației individuale și colective, ceea ce generează o formă puternică a angajării și a înțelegerii ei ca extensie a experienței participanților.

27

Ființa umană are în însăși natura sa „dorința acțiunii”. Metodele active sunt exerciții care slujesc acestei nevoi și, concomitent, promovează crearea de grupuri *bune și o bună atmosferă de grup*. O bună cooperare în cadrul grupului presupune *deschidere, dialog și participare*, iar obiectivul metodelor active propune aceste elemente.

Exercițiile care sunt utilizate trebuie să ofere *speranța* că ceva plăcut și pozitiv poate fi realizat, altfel există probleme sau conflicte de stăpânit sau provocări cărora trebuie să li se facă față.

Exercițiile trebuie să fie *distractive* și să *nu umilească*. Râsul este un lucru foarte relaxant; neurologul francez Henri Bernstein afirmă că un minut de râs este la fel de relaxant ca o meditație profundă. Trebuie să nu râdem însă *de* cineva, ci *cu* cineva.

Exercițiile ce urmează a fi prezentate ajută la cunoașterea celuilalt, îndepărtarea tensiunii și a agresiunii, relaxarea atmosferei, exprimarea emoțiilor, dezvoltarea calităților și a sentimentelor, îmborsărire și varietate, oferă posibilitatea de a participa, învață lucruri noi, dezvoltă cunoștințele și competențele/abilitățile, sprijină descoperirea propriilor capacități și talente, dau încredere în sine, dezvoltă intuiția, stănesc și oferă plăcere.

În fiecare exercițiu există sentimentul *confidențialității*. Când folosești aceste exerciții trebuie să nu spui înainte prea multe despre ceea ce vrei să faci sau despre ceea ce se va petrece: acestea sunt surprize. După fiecare exercițiu este bine de reflectat la ceea ce s-a întâmplat și cum s-a întâmplat.

Când folosim aceste exerciții, trebuie să existe un lider în grup. Acesta poate fi din afara exercițiului sau poate participa la exercițiu. El dă energia și cu întreaga sa ființă promite că se va petrece ceva bun. Liderul de grup trebuie să gândească pozitiv. Este foarte important ca liderul să experimenteze aceste exerciții și să le folosească așa cum i-ar plăcea să fie folosite asupra sa.

Exercițiile pot fi folosite în maniere selective cu orice grup și în orice lecție, ca parte a unei învățări experimentale. Este bine să le folosim când un grup se formează, dar și acolo unde este nevoie să se redea energia sau motivația fiecăruia în parte.

Metodele active trebuie utilizate de asemenea pentru a sprijini elevii foarte activi; înainte de a utiliza un anumit exercițiu este bine să reflectezi ce obiective vei atinge prin acesta, care este finalitatea sa.

Încercând să identific cauzalitatea unui proces de învățare pozitiv, am adresat elevilor, din ciclul gimnazial, următoarea întrebare: *De ce învățați?*

Răspunsurile au fost diverse: pentru notă, pentru că mi s-a promis un telefon nou, pentru că așa trebuie, dacă mă întreabă alții ceva să știu să răspund, ca să mă lase părinții la calculator, ca să reușesc la examen, mă interesează, îmi place profesorul etc. Am rămas surprinsă de răspunsurile copiilor care, cu excepția ultimelor două răspunsuri, se situează în sfera motivației extrinseci. La vârsta gimnaziului elevii ar trebui să fie motivați și de structuri motivaționale intrinseci. Acestea sunt responsabile de plăcerea cu care se implică elevii în învățare. Un elev cu o motivație intrinsecă va lucra la o problemă de matematică pentru ca este distractiv și îi face plăcere. Sau, o persoană cu o motivație interioară puternică va încerca să

găsească soluții la o problema datorită faptului că e extrem de implicat în ce face. Motivația intrinsecă se referă la motivația care vine din interiorul unui individ și nu din recompense exterioare, cum ar fi banii, cadourile sau notele de la școală.

În vederea stimulării motivației pentru învățare am exersat diverse metode care au rolul de a crea fondul efectiv pozitiv și de a stimula motivația intrinsecă pentru învățare.

28

De exemplu *Zarurile sentimentelor* este o metodă prin care participanții împărțiți în grupuri mici se așează în cerc pe podea sau în jurul unei mese. Fiecare grup are un zar și o hârtie pe care sunt desenate 6 fețe reprezentând 6 emoții, fiecare număr reprezentând o emoție/ un sentiment diferit: 1 = ură, 2 = tristețe, 3 = teamă, 4 = plăcere, 5 = dragoste, 6 = surpriză. Fiecare participant aruncă zarul și în funcție de numărul obținut acesta împărtășește celorlalți când a avut ultima oară acel sentiment.

O altă metodă interesantă a fost „*cafeneaua de învățare*”, aceasta este o metoda de lucru pe grupe, fiecare grupă având de rezolvat o anumită sarcină de lucru, elevii trebuind să treacă - pe rând, prin toate grupele. Profesorul are rolul de "gazda" care stabilește sarcinile de lucru și îi servește pe elevi cu suc, dulciuri, pentru a crea o atmosferă plăcută de lucru. De asemenea, în fiecare grup un participant îndeplinește rolul de "gazda" - care prezintă noilor participanți sarcina de lucru și rezultatele obținute până atunci. În acest mod, elevii se implică în activitate în mod liber și totul se desfășoară într-un mod atractiv.

Evident că astfel de metode nu pot fi utilizate foarte des în activitățile didactice și nici la toate obiectele, dar pot fi adaptate și aplicate periodic. Ulterior aplicării unor metode de stimulare a motivației este necesară o analiză a rezultatelor acestora și în funcție de rezultate pot fi îmbunătățite. Ideea centrală a cursului la care am participat este că putem promova și crea situații de învățare într-un mediu care implică activismul elevilor și care presupune creșterea motivației.

Elevii mai motivați se vor implica activ în învățare și vor obține rezultate mai bune.

Bibliografie

- Ausubel, D.P., Robinson, F.G. (1981), *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, E.D.P., București;
- Cosmovici, A., Iacob, I. (1998), *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași
- Golu, P. (2001), *Psihologia învățării și dezvoltării*, Editura Fundației Humanitas, București;
- Neacșu, I. (1978), *Motivație și învățare*, E.D.P., București
- Negovan, V. (2006), *Introducere în psihologia educației*, Editura Universitară, București;
- Popenci, Șt., Fartușnic C. (2009), *Motivația pentru învățare: de ce ar trebui să le pese copiilor de ea și ce putem face pentru asta*, DPH, București
- Potorac, E. (1978), *Școlarul între aspirații și realizare*, E.D.P., București
- Vintilescu, D. (1977), *Motivația învățării școlare*, Editura Facla, Timișoara

IMPORTANȚA COLABORĂRII ȘCOALĂ-FAMILIE-COMUNITATE ÎN EDUCAREA ELEVILOR

Profesor Neagu Monica

În urma experienței profesionale am ajuns la concluzia că întreaga dezvoltare umană este influențată de procesul de socializare, de integrarea socială și de identitatea persoanei, iar acum asupra copiilor se exercită influențe, mai întâi în cadrul familiei și apoi în școală dar acestea într-un mod mai sistematic și mai organizat iar pentru a asigura o dezvoltare socio-psiho-emoțională a copiilor întreaga noastră activitate trebuie să cuprindă activități, acțiuni sau elemente ale acestora care să asigure formarea și dezvoltarea la copii a abilităților de interacțiune cu adulții, cu copiii de vârste apropiate, de a accepta și respecta diversitatea, formarea comportamentelor prosoziale.

Pentru realizarea unui parteneriat autentic este necesară împărtășirea acelorași valori, atitudini, principii, norme, comportamente iar complexitatea creșterii și educării copiilor, în această lume în continuă schimbare, aflată sub semnul competițiilor de orice fel, cere sprijin din partea familiei și comunității. Se pot realiza parteneriate cu familia, biserica, agenții economici, administrația locală, mass-media, instituțiile de cultură, poliție.

În mod firesc, părinții sunt primii educatori ai copilului. Vine apoi rândul profesioniștilor din grădinițe și școli să se ocupe de educarea și instruirea copiilor la un nivel superior de cunoaștere. Educația copiilor, priviți ca cei mai tineri membri ai unei comunități, trebuie să fie însă responsabilitatea întregii comunități. Ea este leagănul creșterii și devenirii acestor copii ca viitori adulți responsabili de rolul lor în întreaga comunitate.

În primele etape ale vieții, responsabilitatea educării copilului îi revine familiei iar pentru copil, familia reprezintă primul său univers afectiv și social, trăsăturile și coordonatele personalității se cristalizează în raport cu modelul și natura situațională trăită în mod direct, nemijlocit, de copil, în mediul familia, iar atitudinile părinților au consecințe durabile asupra personalității în formare a acestuia.

Cei doi părinți, deși implicați în aceeași măsură în procesul de educație, au roluri diferite mama asigură căldura afectivă, iar tatăl reprezintă autoritatea. Mama contribuie la atmosfera intra-familială și la asigurarea securității afective, iar tatăl la comunicarea socio-familială și respectarea normelor, dar amândoi părinții asigură sentimentul de confort și securitate. Ambii

sunt răspunzători de situația copilului în cadrul familiei, de optimizarea vieții de familie, îmbinând sau încercând să imbine cele două aspecte: atitudinea afectuoasă a mamei cu autoritatea sau exigența rațională a tatălui.

Există și familii în care sunt diferențe de opinii în ceea ce privește creșterea și educarea copilului, în care nu există unitate de cerințe și consecvența în atitudini, o viața de familie frământată de tensiuni, lipsită de afecțiune, cu conflicte ce pot genera acte de opoziție sau chiar de violență ducе inevitabil la reacții de inadaptare, frustrări, la stări de dezechilibru afectiv ale copilului. Într-un astfel de mediu apar și se dezvoltă situații conflictuale care vor afecta atmosfera afectivă a grupului familial și comunicarea dintre membrii ei.

În familie se constituie sentimentul de apartenență socială, pentru că familia este în primul rând o instituție socială fundamentală, este un grup social în care membrii sunt legați prin anumite relații biologice, dar și psihomorale economice și juridice, răspunzând unul pentru altul în fața societății.

Implicarea părinților în activitatea școlii se poate realiza în mod formal, prin posibilitatea de a fi ales în Consiliul de Administrație al școlii în care se iau decizii importante cu privire la

30

organizarea instituției, la activitățile extrașcolare, la parteneriatele dezvoltate și de asemenea participarea în Consiliul Reprezentativ al Părinților în care se analizează oferta educațională a școlii, se aprobă activitățile opționale.

Există unele argumente pentru care părinții trebuie să se implice în educația în cadrul instituționalizat a copiilor lor, încă de la vârsta preșcolară: părinții primesc permanent feedback despre potențialul și progresul copilului, ei pot solicita informații, pot oferi sugestii și își pot exprima nemulțumirile; părinții implicați servesc drept model de comportament responsabil pentru propriul copil iar participarea părinților la activitățile școlii reprezintă un factor generator de motivație pentru copil.

Așadar părinții și educatorii, ca parteneri trebuie să dezvolte interesul copiilor pentru școală, să se angajeze în discuții (chiar și telefonice) dacă apare o situație dificilă, să utilizeze comunicarea prin e-mail.

Este recomandat cadrelor didactice să invite părinții la activități, să-i implice pe părinți în amenajarea spațiului educațional, să informeze părinții în legătură cu problemele curente ale învățământului (de exemplu scimbările din Curriculum), să se dezvolte profesional, să învețe despre cultura, viața sau locul de muncă al celor din familiile copiilor.

Biserica reprezintă un posibil partener din comunitate și poate contribui ca factor important la cultivarea trăsăturilor morale pozitive: acceptarea diversității, respect, dragoste pentru semenii. Date fiind importanța și respectul manifestat de membrii unei comunități față de biserică, este recomandabil să folosim intervenția și suportul oferit de aceasta în transmiterea unor mesaje către comunitate. În cadrul parteneriatelor cu biserica se va ține însă cont de apartenența religioasă a copiilor, respectându-se cultul fiecăruia dintre ei.

Parteneriatul se poate desfășura ocazional (cu ocazia sărbătorilor religioase importante din cultul respectiv) sau pe baza unui proiect educațional cu obiective și activități precise, stabilite de comun acord cu partenerii implicați.

Administrația locală, în virtutea prevederilor legale, oferă școlii sprijin concretizat în fonduri, resurse materiale, facilitarea obținerii unor resurse financiare extrabugetare, asigură condiții optime pentru desfășurarea activităților într-un spațiu sigur și confortabil, asigură suport pentru evidențierea sau motivarea copiilor.

Agenții economici, ca parteneri educaționali, trebuie să fie în atenția unității școlare în acord cu

ipoteza că aceștia pot reprezenta actori importanți pe piața muncii în viitor. Toți agenții economici care au răspuns, într-un fel sau altul, solicitărilor școlii, trebuie menționați de fiecare dată când se ivește ocazia: în cadrul întâlnirilor cu părinții, în cadrul diverselor manifestări organizate de autoritățile locale, pe panouri special amenajate la intrarea în școală, la loc vizibil, care menționează numele sponsorilor și le aduce mulțumiri.

Mijloacele mass-media au o uriașă forță de influențare a consumatorului de informație, a publicului. Acest lucru este valabil atât în domeniul comercial, cât și în cel al vieții comunitare. Indiferent de proiectul educațional al școlii, mass-media trebuie să fie un partener constant prin care activitățile școlii să fie cunoscute și recunoscute în comunitate.

Este importantă atragerea instituțiilor culturale spre promovarea specificului comunității, prin publicarea unor materiale didactice referitoare la istoria și cultura grupului respectiv. Se pot organiza parteneriate cu centrele culturale, casele de cultură, cu muzee sau centre pentru expoziții, unde copiii pot studia și își pot dezvolta abilitățile și talentele și unde pot deveni conștienți de drepturile lor.

Proiectele de parteneriat educațional cu poliția au ca argument educația copiilor pentru cetățenie democratică în vederea formării unor cetățeni activi și responsabili.

31

Prin acțiunile desfășurate în acest sens, copiii își însușesc concepte cheie: libertate, justiție, egalitate, solidaritate, cunosc modul de funcționarea instituțiilor democratice, înțeleg rolul drepturilor omului în viața cotidiană, sunt puși în diferite situații de a-i respecta pe cei de lângă ei, își formează deprinderi de a-și proteja propria persoană și pe ceilalți.

Așadar suntem contemporani cu schimbările profunde care s-au derulat în țara noastră în ultima vreme și totul confirmă că acestea vor continua într-un ritm tot mai accelerat. Reacția școlii ca instituție de educație, formare și orientare, la mobilitatea socială și economică, trebuie să fie de adaptare a conținutului, structurii și funcțiilor sale, de creare de premise favorabile pentru copii care să le permită integrarea socială rapidă, flexibilitatea, inițiativa și rezolvarea de probleme, diminuarea impredictibilității.

Accelerarea transformărilor sociale, democratice, încercarea de a valoriza prestigiul educației familiale, progresele sociologiei și psihologiei, precum și alte cauze au dus la înțelegerea faptului că orice sistem de educație rămâne neputincios dacă se izbește de indiferența sau de opoziția părinților și a comunității.

BIBLIOGRAFIE:

- AGABRIAN, M.(2007). *Școala, familia, comunitatea*, Didactica Universitaria ANGHEL, P.(2003). *Stiluri și metode de comunicare*. București, Editura Aramis. CLAFF, G.(2006). *Parteneriat școală-familie-comunitate. Ghidul cadrului didactic. Program PHARE Acces la educație pentru grupuri dezavantajate*.
- TOMȘA, Gh.(1999). *Consilierea și orientarea în școală*. București, Casa de Editură Viața Românească.
- VRĂȘMAȘ, Ecaterina, Adina.(2002). *Consilierea și educația preșcolară*, București, Editura Aramis

PARTENERIATUL „ȘCOALA – FAMILIE” - LIANTUL ÎNTRE EDUCAȚIA FORMALĂ ȘI NONFORMALĂ

Prof. Gianina Elena Busuioc

Termenul de „parteneriat” este bazat pe faptul că partenerii au un fundament comun de acțiune și un spirit de reciprocitate care le permit să se unească. Astfel, părinții și cadrele didactice pot crea parteneriate variabile, angajându-se în activități comune de învățare, sprijinindu-se unii pe alții în îndeplinirea rolurilor cerute, desfășurând proiecte de curriculum colaborativ, participând împreună la diverse activități de luare a deciziei.

Întâlnirile „tipice” cu părinții nu abordează întotdeauna aceste probleme, oferind părinților puține șanse de a cunoaște cadrele didactice ale elevilor și problemele școlii. De aceea, trebuie pus accent pe activități de cunoaștere interpersonală pentru a crea un cadru de siguranță și pe strategii de desfășurare a acestora cât mai variat și accesibil.

Ca urmare, proiectele educaționale de parteneriat între școală și familie își propun să dezvolte competențe de lucru cu familia elevului și să răspundă nevoilor de comunicare, relaționare, construire de echipe, cooperare, motivare și implicare, să construiască „baza de date” a fiecărui elev, să dezvolte personalitatea, respectul și încrederea în sine și în cei din jur.

Când se construiește ceva trebuie să fim conștienți de importanța fiecăruia dintre noi, de ce anume ne leagă, cine suntem „noi” și cine suntem fiecare din noi. Ce știm să facem și ce putem face fiecare, pentru a reuși să facem împreună.

Rolul părinților este acela de a fi și educatorul copilului său alături de cadrele didactice din școală dar și model de urmat. Unde și când se termină rolul de educator al părinților, cum relaționează cu copilul și cu cei din școală?

De aceea am luat decizia inițierii unui parteneriat cu părinții care să întărească relația școală -

familie prin derularea unor activități îndreptate spre exersarea funcției educative și spre dezvoltarea unor practici eficiente de comunicare și interacționare în familie sau cu prieteni.

Din păcate, parteneriatul școală-familie nu „produce” întotdeauna doar elevi de succes, dar ca dascăli suntem datori să încercăm să avem reușite!

Obiectivul general al proiectului este antrenarea părinților în viața școlii și constientizarea de către părinți a imensei responsabilități care le revine în ceea ce privește educarea copiilor lor și evoluția psihosocială.

Astfel, împreună cu părinții și la propunerea lor și a elevilor, am organizat o serie de activități extrașcolare oferindu-le elevilor și alternative la educația din școală. Aceste activități oferă copiilor posibilitatea să se miște, să se exprime liber, să facă lucruri care le plac, să descopere, să experimenteze, să aplice în practică lucrurile învățate la școală

În timp, însă, varietatea alegerilor a crescut foarte mult și aceste activități au devenit un supliment al activităților școlare, perceput adesea de către părinți și copil ca fiind tot o școală, dar după școală. Orice activitate școlară poate deveni extrașcolară prin prelungirea ei într-un context exterior școlii.

Cum ne orientăm spre alegerea acestor activități?

Punctul de plecare este întotdeauna ceea ce ne transmite copilul, activitățile spre care manifestă interes, pe care le face cu plăcere, în care se simte în largul lui. Spre exemplu, copiii care au înclinații spre latura artistică pot fi orientați spre activități care să le permită explorarea acestei laturi, cum ar fi pictura, dans, muzică; cei care sunt înclinați spre exprimarea emoțiilor și spre a fi expresivi pot fi implicați în activități de teatru, pantomimă, iar cei cărora le plac jocurile

33

de istețime, care sunt preocupați de strategii de gândire pot fi implicați în concursuri școlare și extrașcolare.

Vacanța reprezintă, pe de-o parte, sfârșitul școlii, adică gata cu orele de predare, cu notele, cu temele de pe o zi pe alta, cu testele și proiectele, cu învățatul ca sarcină la ordinea zilei.

În acest context în care școala pune presiune și exercită un factor de stres asupra copilului, dar și a părinților, vacanța pare o adevărată ușurare.

Dar chiar și o istorie atât de banală și de veche cum este sosirea vacanței ne face totuși să ne întrebăm: „...și în vacanță ce fac copiii?”

În aceste condiții rolul profesorilor în activitățile extrașcolare ar trebui preluat de părinți și familie. Din păcate, stilul clasic de vacanță și de concediu al părinților este într-o continuă transformare datorită contextului profesional și socio-economic, iar copiii sunt uneori puși în situația de a avea nevoie să-și petreacă vacanța tot... la școală sau ...pe lângă bloc.

Părinții sunt puși în fața unei game variate de activități care sunt toate foarte atrăgătoare și tentația de a le face loc tuturor este mare. Însă există câteva lucruri de care ar trebui să ținem cont atunci când suntem în situația de a ne gândi la ceea ce îi putem oferi copilului în plus pe lângă ceea ce face deja.

Interesul copilului - este esențial dacă o activitate îi face sau nu plăcere copilului. Îi putem vorbi despre ea, i-o putem prezenta, îl putem lăsa să încerce să vadă cum este și cum se simte acolo.

Atunci când copilul ajunge să meargă undeva doar pentru că este la modă sau pentru că așa fac alți copii sau pentru că îi va folosi mai târziu, el nu va avea niciun beneficiu, ba mai mult va căpăta tendința de a respinge acea activitate, precum și altele noi.

Rolul profesorilor și a părinților este de a promova un sistem de valori culturale, morale și

civice care să sprijine viața de familie și dezvoltarea armonioasă a copilului, din punct de vedere cognitiv, socio-emoțional și fizic. În acest sens, activitățile cuprinse în proiectul de parteneriat au fost activități cultura – artistice, sportive, de voluntariat și donații către copii nevoiași din mediul rural sau la camine de bătrâni și de persoane cu nevoi speciale, excursii în țară și vizite la muzee sau centre stițifice, activități de promovare a tradițiilor și obiceiurilor la sărbătorile românilor.

Împreună cu părinții am vizionat filme și spectacole de teatru, am organizat caravane cu daruri la Craciun și la sărbătorile Pascale în fiecare an, am participat la activități sportive, am organizat concursuri de cultură generală, activități de ecologizare și am realizat un site unde sunt prezentate activitățile din școală și din afara școlii (busuclass6vs.wikispaces.com).

De asemenea, activitățile desfășurate în cadrul proiectului ”Să știi mai multe , să fii mai bun”, au fost desfășurate și la propunerea părinților și cu susținerea lor.

Vârsta școlară este o vârstă optimă pentru ca alături de cadrele didactice și de părinți, copiii să poată cunoaște, explora, să ia contact cu diverse activități, să obțină informații despre ele și să se poată apropia de cele care îl atrag. Cadrele didactice și părinții trebuie să fie coechipieri în procesul instructiv – educativ.

Ca dascăli, recomandăm părinților să joace jocuri pe calculator cu copiii pentru a intra în lumea lor și a percepe această lume digitală, să citească împreună, să facă activități sportive împreună (înot, tenis, fotbal, etc), să facă drumeții împreună, să-i implice în treburile gospodărești, să vizioneze filme, emisiuni tv. și spectacole împreună, să meargă în locuri noi unde să descopere noi tipuri de inteligență, de abilități și noi dorințe ale copiilor lor. De cele mai multe ori, tendința este aceea de a umple timpul copilului pentru a nu se plictisi, pentru a nu sta

34

degeaba, pentru a profita la maxim de anumite posibilități, pentru a se dezvolta într-un ritm cât mai satisfăcător.

Însă un program prea încărcat va deveni o povară pentru copil și el va fi copleșit. Va deveni apatic, lipsit de chef, trist, speriat, obosit. Nimic nu îi va mai face plăcere și toate vor deveni un automatism cotidian.

Ceea ce dorim este ca timpul copilului sa fie organizat în așa fel încât el să se poată implica, să se poată bucura, să se poată juca, să se poată odihni și mai ales să poată rămâne copil. Uneori părinții sunt extrem de încântați că pot dăruii copiilor lor accesul la ceea ce ei nu au avut sau că au posibilitatea de a le oferi ceea ce ei și-au dorit de la părinții lor. Însă această dorință proprie se poate confunda și chiar substitui propriei dorințe a copilului. De aceea, de multe ori copiii nu reacționează așa de entuziast sau de recunoscător pe cât și-ar dori părinții.

Este firească bucuria și încercarea părintelui de a găsi lucruri pe care el însuși și le-a dorit, dar este necesar să vedem dacă copilul îi împărtășește această dorință sau dacă are nevoie de altceva.

Altfel spus, activitățile extrașcolare pentru copil sunt o alegere comună, ele implică o comunicare, un parteneriat între părinte și copil care ar trebui să fie o alternativă și o completare a activităților educaționale din școală.

Modelarea, formarea și educația copilului înseamnă timp sacrificat și dăruire. Atât ca dascăli cât și ca părinți suntem responsabil să asigurăm copiilor un climat educațional propice învățării, un cămin stabil și armonios, o bună creștere și educație

În cadrul acțiunilor turistice, copiii își pot forma afecțiunea față de natură, față de om și realizările sale. Este important pentru ei să cunoască cât mai bine mediul înconjurător. Copiii sunt foarte receptivi la tot ce li se prezintă sau li se spune în legătură cu mediul, fiind dispuși să

acționeze în acest sens.

Excursiile și taberele școlare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor în ceea ce privește frumusețea țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Prin efectuarea excursiilor, copiii pot cunoaște realizările oamenilor, locurile unde s-au născut, au trăit și au creat opere de artă.

Vizitele programate la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale, toate acestea constituie un mijloc de a prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale țării. Vizionarea de filme, spectacole de teatru precum și a emisiunilor tv. specifice vârstei lor, poate constitui de asemenea o sursă de informații, dar în același timp și un punct de plecare în organizarea unor acțiuni interesante, copilul făcând astfel cunoștință cu lumea artei. Vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru, distractive sau sportive, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: muzică sport, poezie, pictură. Parteneriatul școală – familie nu este doar un acord scris între profesor și părinți ci este o relație activă, de implicare reciprocă, cu bucurii și tristeți, cu reușite și uneori și cu eșecuri, este o acțiune care are ca beneficiar copilul. Profesorii, elevii, părinții sunt parteneri în educație și formează o echipă.

Realizarea unui bun parteneriat de durată și cu rezultate pozitive se poate realiza doar luând în considerare aportul real al celor doi factori fundamentali implicați în educația copilului – școala și familia.

BIBLIOGRAFIE

Bonchiș, Elena, *Familia și rolul ei în educarea copilului*, Editura Polirom, București, 2011

35

ORGANIZAREA DIFERENȚIATĂ ȘI PERSONALIZATĂ A CONȚINUTURILOR ÎNVĂȚĂRII

Profesor Maxim Elena

În perspectiva unei concepții moderne asupra instruirii, perfecționarea lecției reprezintă o necesitate evidentă. În acest scop s-au cristalizat câteva direcții importante, și anume: - deschiderea lecției către viață, valorificarea experienței de viață a elevilor, sistematizarea informațiilor provenite din alte surse decât cele ale școlii, transferarea lecției în cadrul vieții reale (în natură, laborator sau în mijlocul faptelor cotidiene);

- accentuarea caracterului activ, participativ al lecției: este necesară angajarea conștientă și realizarea învățării prin activitatea proprie a elevului, utilizarea unor metode active: dialogul euristic și mai ales, învățarea prin descoperire și învățarea bazată pe investigația experimentală solicită în mod deosebit efortul propriu și activitatea independentă, specifice învățării active.

Învățarea școlară este definită ca o “activitate cu valoare psihologică și pedagogică, condusă și evaluată în mod direct sau indirect de educator, care constă în însușirea, transformarea, acomodarea, ameliorarea, reconstrucția, fixarea și reproducerea conștientă, progresivă, voluntară și relativ interdependentă a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor și atitudinilor”(I. Neacșu).

Instruirea diferențiată

Caracterul de sistem al instruirii se concretizează:

- la nivelul structurii de organizare a învățământului - **diversificare** pe tipuri, profiluri și secții;

-la nivelul formelor de organizare: **grupe de nivel-materii**, *grupe omogene* (criteriile de grupare putând fi nivelul de instruire, ritmul de lucru, dificultățile tipice în învățare, capacitățile etc.), orarul individual de activitate, programul individual de studiu etc.;

- la nivelul **conținutului** (caracterul orientativ, deschis, flexibil, al conținutului programei, obiecte și teme la alegere);

- la nivelul **metodologiei** (oferta metodologică diversificată, centrata pe încurajarea autonomiei elevului).

Strategia diferențierii

Metodologic, strategia diferențierii, ca strategie globală de instruire, implică utilizarea unui ansamblu diversificat de metode aplicate complementar: conversația, în special cea euristică, demonstrația, explicația, exercițiul, tehnica utilizării fișelor de muncă independentă (fișe de dezvoltare, de recuperare, de exersare, de creație), utilizarea fișelor individuale de progres sau a diagramelor de progres, a fișelor de evidență a greșelilor tipice la nivelul unei clase sau a unui grup de elevi.

Premise în aplicarea strategiilor de diferențiere a instruirii

-aptitudinile, deprinderile și capacitățile elevilor au ritmuri diferite de dezvoltare individuală, deosebiri ce pot fi cu ușurința observate în contextul activității școlare;

-disponibilitatea pentru învățare se dezvoltă prin exersarea funcțiilor mintale, exersarea unei funcții sau capacitați fiind condiția dezvoltării altora superioare;

36

-la fiecare nivel de dezvoltare, elevul are specificul său de relaționare, propriile reprezentări, noțiuni și concepte dominante;

- a maximiza succesul posibil al fiecăruia presupune a diagnostica corect și a elimina dificultățile prin măsuri corective diferențiate și oportune.

Funcțiile vizate de organizare a activităților diferențiate

funcții recuperatorii;

funcții terapeutice;

funcții de suplimentare;

funcții de orientare sau reorientare a unor elevi;

funcții de instruire intensivă;

funcții de aprofundare la cerere a unor cunoștințe;

funcții de creație și de sensibilizare.

Realizarea diferențierii

Formele concrete de realizare a diferențierii presupun:

-activități individuale sau individualizarea unor secvențe de instruire ;

-activități în grupuri mici, de 2-5 membri, grupuri omogenizate cu stabilitate relativă, cu durată de lucru variabilă, pentru a se evita astfel “stigmatizarea,, unora sau, dimpotrivă, supraaprecierea altora;

-programe de formare și exercițiu (training), cu obiective și metodologii negociate în prealabil, cu un conținut individualizat;

-învățare autoritmată, traseu individual de formare în cadrul educației la distanță.

Diferențierea se poate realiza la toate nivelele acțiunii didactice.

În formularea obiectivelor, se pot stabili:

obiective minime obligatorii

obiective de performanță pentru o parte dintre elevi.

Conținutul învățării se poate adapta la nivelul unor grupuri de elevi, conform posibilităților și nivelului lor intelectual. Unele teme se pot simplifica și restrânge, altele pot fi extinse, astfel încât conținutul programei de învățământ să fie prezentat nuanțat, adecvat caracteristicilor individuale ale elevilor.

Metode și mijloace didactice

Diferențierea se poate face și în ceea ce privește **metodele și mijloacele didactice folosite în procesul de predare-învățare.**

Cunoașterea vârstei, nivelului intelectual, a gradului de interes, a ritmului, aptitudinilor și a capacităților individuale ale elevilor permite alegerea metodelor celor mai eficiente și folosirea mijloacelor didactice celor mai adecvate într-o situație dată.

La clasele mai mici sunt utile metodele bazate pe reprezentările concrete ale obiectelor și fenomenelor, iar la clasele mai mari se pot folosi metode bazate pe un grad înalt de abstractizare și generalizare.

Formele de organizare a activității de învățare

Diferențierea învățării este esențială în alegerea formelor de organizare a activității. Se pot îmbina într-o manieră optimă munca frontală, pe grupe mici sau individuală. În organizarea activității diferențiate pe microgrupuri se va ține seamă de mai multe variabile. În cadrul colectivului clasei care constituie un grup relativ constant, pentru îndeplinirea anumitor sarcini pot fi create echipe temporare mai mici (pentru rezolvarea unor probleme, pentru efectuarea unor lucrări practice, pentru confecționarea de aparate sau materiale didactice).

37

Profesorul trebuie să identifice grupurile de elevi cu același nivel și să lucreze diferențiat cu ele.

O diferențiere mai nuanțată o reprezintă **individualizarea procesului didactic**. Pe fondul muncii frontale, profesorul desfășoară o muncă specială cu unii elevi, adresează solicitări diferite elevilor, îi antrenează în anumite activități practice, de cercuri, de participare la concursuri școlare, etc.

Dacă elevii mai puțin dotați au nevoie de o adecvare a învățării la nivelul posibilităților lor, nu trebuie neglijată activitatea specială cu elevii foarte dotați; valorificarea potențialului acestora presupune o preocupare deosebită în vederea creșterii performanței lor.

Diferențierea se poate realiza și la nivelul **temelor pentru acasă; acestea nu vor fi identice, ci vor cuprinde o gradare a nivelului de dificultate.**

Evaluarea învățării

Formele de evaluare pot fi diferite, ca și nivelul de dificultate al testelor de evaluare. Se vor folosi **cerințe distincte** pentru diferitele grupuri de nivele școlare; notarea va ține cont de posibilitățile individuale ale elevilor și de gradul de valorificare a acestor posibilități de către fiecare elev în parte.

Predare diferențiată versus Predare tradițională

Predare diferențiată	Predare tradițională
Diferențele dintre elevi sunt studiate ca o bază pentru proiectare	Diferențele dintre elevi sunt marcate sau se acționează asupra lor când devin

	problematică
Evaluarea se face continuu și diagnosticată pentru a înțelege cum să facem predarea mai pe măsura elevilor.	Evaluarea se face, de regulă, la sfârșitul învățării, să se vadă „cine a înțeles”.
E evidentă concentrarea pe forme multiple de inteligență	Predomină o înțelegere îngustă a inteligenței.
Excelența este în mare măsură definită în termeni de creștere individuală față de început.	Există o singură definiție a excelenței.
Elevii sunt frecvent ghidați să facă alegeri bazate pe interese	Interesele elevilor sunt apelate rar.
Sunt oferte pentru mai multe profile de învățare.	Sunt luate în calcul puține profile de învățare.
Se folosesc aranjamente variate.	Domină instruirea cu toată clasa.
Disponibilitatea, interesele și profilul de învățare al elevilor conturează predarea	Predarea este condusă de ideea de a acoperi manualul sau ghidul curricular.
Învățarea se concentrează pe folosirea capacităților esențiale pentru a valoriza și înțelege conceptele și principiile de bază.	Învățarea se concentrează pe conținuturi și exerciții rupte de context.
Se folosesc frecvent sarcini cu mai multe opțiuni.	Sarcinile oferă o singură opțiune.
Timpul este folosit flexibil, în funcție de nevoile elevilor.	Timpul e relativ inflexibil.
Sunt furnizate multiple materiale.	Domină un singur text.
În mod obișnuit se caută multiple perspective asupra ideilor și evenimentelor	Se caută interpretări unice ale ideilor și evenimentelor.

Profesorul facilitează formarea capacităților de învățare independentă.	Profesorul direcționează comportamentul elevilor.
Elevii îi ajută pe colegi și profesori să rezolve probleme.	Profesorul rezolvă probleme.
Elevii lucrează împreună cu profesorul pentru stabilirea obiectivelor de învățare individuală	Profesorul furnizează standarde unice pentru notare.

și pentru întreaga clasă.	
Elevii sunt evaluați pe mai multe căi.	Se folosesc preponderent o formă de evaluare.

Principii – cheie ale clasei diferențiate

- ✓ profesorul știe clar ce e important în materia lui,
- ✓ profesorul înțelege, apreciază și clădește pe diferențele dintre elevi,
- ✓ evaluarea și învățarea sunt inseparabile,
- ✓ profesorul ajustează conținutul, procesul și produsul în funcție de disponibilitatea, interesul și profilul de învățare a elevului,
- ✓ toți elevii participă,
- ✓ elevii și profesorii sunt colaboratori în învățare,
- ✓ scopurile clasei diferențiate sunt dezvoltarea maximă și succesul individual,
- ✓ flexibilitatea este o caracteristică marcantă a clasei diferențiate.

În concluzie, **diferența = diversitate, pluralitate, contradicții**, iar **percepția diferenței reprezintă o calificare pedagogică cheie.**

-Cosmovici, A., Iacob, I. (1998), *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași

-Golu, P. (2001), *Psihologia învățării și dezvoltării*, Editura Fundației Humanitas, București;